

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**

**THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING POSITIVE
PSYCHOLOGICAL CAPITAL OF TEACHERS NETWORK GROUP PROMOTING
THE EFFICIENCY OF SPECIAL EDUCATION CENTERS NETWORK GROUP 6,
SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION OFFICE**

กนกวรรณ แก้วมณีวงศ์¹, ภูวดล จุลสุคนธ์², และธันยัณห์ ทองบุญตา³

KANOKWAN KAEWMANEEWONG¹, PHUWADON CHULASUKHONT², THUNYANUN THONGBOONTA³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำสำคัญ	บทคัดย่อ
ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก, บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมสุขภาพจิตครู	การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูจำนวน 343 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.994 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

Abstract

This research aimed to 1) study the role of school administrators in promoting positive psychological capital of teachers in the network group promoting efficiency of special education centers, network group 6, Office of Special Education Administration, 2) compare the role of school administrators in promoting positive psychological capital of teachers classified by position, education level, and work experience. The sample group consisted of 343 administrators and teachers. The instrument used was a questionnaire with a

reliability of 0.994. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The results of the research found that the role of school administrators in promoting positive psychological capital of teachers was at a high level overall. The role of school administrators in promoting positive psychological capital of teachers when classified by position was significantly different overall at a statistical level of .05. When classified by education level and work experience, there was no difference.

Keywords: Positive psychological capital, Role of school administrators, Promoting, Teacher mental health

บทนำ

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก คือ คุณลักษณะทางจิตใจ เปรียบเสมือนต้นทุนด้านบวกทางใจที่ทุกคนมีอยู่ภายในตัวเอง ทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลสามารถดำรงไว้ซึ่งสมรรถนะและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ สามารถวัดได้ พัฒนาได้ และส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) คือ ความรู้สึกเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ให้ประสบความสำเร็จได้ 2) ความคาดหวัง (Hope) คือ แรงจูงใจและความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 3) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) คือ ความคิดที่เชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ จะเกิดขึ้นกับการทำงานของตนเอง แม้ว่าต้องเจอกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และ 4) ความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Resilience) คือ ความสามารถในการจัดการกับความเครียดและอุปสรรคต่าง ๆ ของตนเองเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ให้กลับสู่สภาพปกติได้ โดยผู้ที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ดี มีทัศนคติและความหวังที่ดี มีความเชื่อมั่นและมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงทางจิตใจ อันจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของบุคคลและเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรให้มีความเจริญเติบโตต่อไป [1]

ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มนุษย์ต้องแลกสิ่งเหล่านั้นมาด้วยการทำงานหนัก การแข่งขัน ความเหนื่อยล้า ความเครียดที่เพิ่มขึ้นจนทำให้หลายคนรู้สึกมีความสุขลดน้อยลง และอาจนำไปสู่ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตที่เพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศไทยความเครียดก็จัดเป็นปัญหาระดับชาติเรื่องหนึ่ง ที่มีสาเหตุใหญ่ ๆ มาจากเรื่องของปัญหาเศรษฐกิจ ครอบครัวยุคใหม่ และการทำงาน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปสู่การเริ่มต้นของความเจ็บป่วยทางจิตใจจนอาจนำไปสู่การไร้สมรรถภาพในการทำงาน [2] จากการสำรวจพบว่าอาชีพครูมีแนวโน้มที่จะเครียดมากกว่าคนในอาชีพอื่น ๆ ถึง 2 เท่า โดยครูมีแนวโน้มที่จะเจอสภาวะเหนื่อยหรือซึมเศร้ามากกว่าประชากรวัยทำงานทั่วไป และไม่สามารถรับมือกับความเครียดจากงานได้ [3] โดยเฉพาะครูที่ต้องทำงานกับเด็กพิการ ซึ่งมักพบว่าครูกลุ่มนี้ต้องเผชิญกับความเครียดจากการทำงานมากกว่าครูที่สอนนักเรียนปกติ และส่งผลให้ครูมีความเสี่ยงต่อความเครียดและภาวะหมดไฟ [4] ความเครียดของครูจึงถือเป็นเรื่องที่หน่วยงานทางการศึกษาควรให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากครูมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ทักษะการดูแลสุขภาพใจให้แข็งแรงจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครู ซึ่งหากมีการพัฒนาครูให้มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ครูก็มีพลังใจและมีความสุขในการทำงานเพิ่มมากขึ้น สามารถสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีผลผลิตของงานมากขึ้น มีความผูกพันในการทำงาน รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทให้การช่วย

พัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษา โดยการสร้างแรงจูงใจและความหวังให้กับบุคลากร เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่บุคลากรให้สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมั่นใจ ช่วยพัฒนาความยืดหยุ่นของบุคลากรให้สามารถรับมือกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงได้ และช่วยชี้แนะให้บุคลากรมองโลกในแง่ดี อันจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นบวกและส่งเสริมความร่วมมือในสถานศึกษา [5]

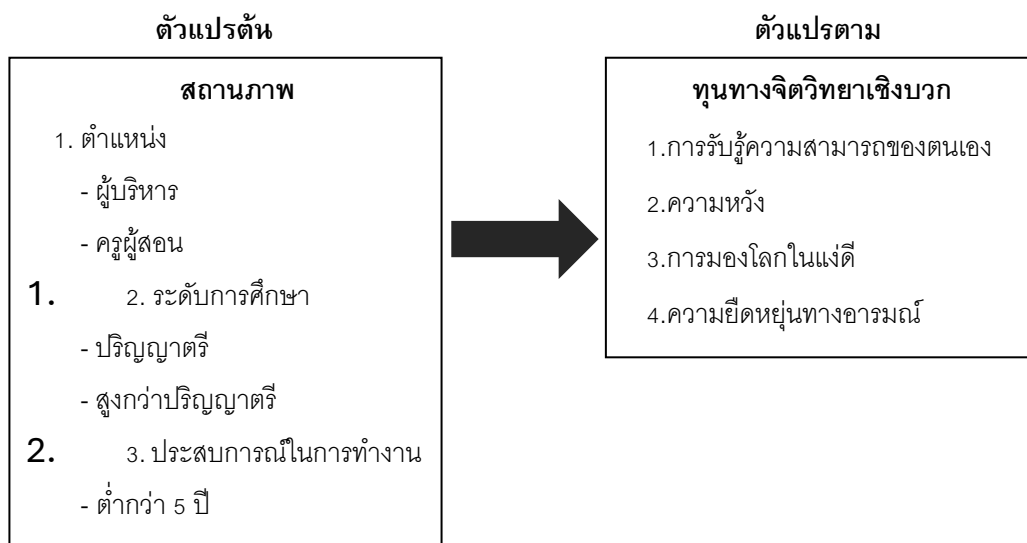
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก วิจัย พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการและผู้ด้อยโอกาส พัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดสรรเพื่อการจัดการศึกษาของคนพิการให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา [6] และบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะครูให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้มีการแบ่งประเภทของสถานศึกษาในสังกัดออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อให้สถานศึกษาที่มีลักษณะรูปแบบการบริหารเหมือนกันได้มีโอกาสร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม ได้แก่ 1) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2) โรงเรียนเฉพาะความพิการ และ 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้งนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษได้แบ่งเขตการบริหารเป็นกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษจำนวน 12 กลุ่ม หนึ่งในนั้นคือกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 ซึ่งครอบคลุมเขตการดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษใน 7 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี อ่างทอง ชัยนาท อุทัยธานี และพระนครศรีอยุธยา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรในองค์กรการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการมีสุขภาพจิตที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาคือ ได้แก่ ผู้บริหารและครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 343 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 15 คน ครูผู้สอนจำนวน 328 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความคาดหวัง การมองโลกในแง่ดี และความยืดหยุ่นทางอารมณ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์และนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดตัวแปรและประเด็นในการตั้งคำถาม

2. นำข้อมูลที่ได้มาประมวล วิเคราะห์สังเคราะห์กำหนดขอบเขตของเนื้อหา สร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านความคาดหวังในการทำงาน ด้านการมองโลกในแง่ดี และด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์

3. สร้างแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วยคำถามเป็นรายข้อ เป็นแบบแบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามในด้านภาษาและความชัดเจนตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.994

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงชื่อจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามในระบบออนไลน์ (Google form) และส่งแบบสอบถามผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของระบบส่งเอกสารของศูนย์การศึกษาพิเศษ (E-Office) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 343 ราย ตอบแบบสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การทดสอบที (t-test) และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) หากพบว่ามีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดีของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Different : LSD)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1.1 ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการยกตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลสาธารณะให้เห็นผ่านสื่อ เพื่อกระตุ้นให้ครูรับรู้ถึงความเป็นไปได้ว่าตนเองก็มีโอกาสทำได้สำเร็จเช่นเดียวกัน 2) ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยไม่ย่อท้อ 3) ให้คำปรึกษาในการวางแผนการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารมีการให้กำลังใจและคำชมเชยในการปฏิบัติงานตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเกิดความสุขระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว

1.2 ด้านความคาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาขีดความสามารถอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้บริหารชี้แนะให้ครูมีการพัฒนาเป้าหมายการทำงานให้มีความท้าทายมากยิ่งขึ้น 3) ผู้บริหารมีการแนะนำให้ครูตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนเริ่มการทำงานและผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสามารถกำหนดเป้าหมายและวิธีการทำงานได้ด้วยตนเอง ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารให้คำปรึกษาครูในการตั้งเป้าหมายที่ละขั้นจากง่ายไปยาก

1.3 ด้านการมองโลกในแง่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสามารถเติบโตในสายงานที่ทำอยู่ 2) ส่งเสริมให้ครูมีการประเมินจากความรู้ความสามารถของตนเอง และ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูไม่ทอดทิ้งกับอุปสรรคปัญหาและมองว่าทุกปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารให้คำชี้แนะครูในการก้าวข้ามผ่านอดีตและอยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข

1.4 ด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารช่วยส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และเติบโตจากประสบการณ์ทั้งด้านดีและด้านที่เลวร้าย 2) ผู้บริหารช่วยให้ครูเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมั่นใจ และ 3) ผู้บริหารมีการชี้แนะให้เห็นถึงมุมมองเชิงบวกต่อสถานการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารให้คำแนะนำครูในการปรับตัวและวิธีรับมือต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียด

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 ผู้บริหารและครูที่ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารและครูที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารและครูที่ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านความคาดหวังสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน [7] ที่ศึกษาพบว่า ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของข้าราชการครูอยู่ในระดับสูง โดยมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรนำทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้กับครู เพราะจะช่วยส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในสมรรถนะของตนเอง มีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีแรงจูงใจและความพยายามในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยไม่รู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง หากเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานก็พร้อมยอมรับและปรับมุมมองที่มีต่อปัญหาและความผิดพลาดให้เป็นในแง่บวก สามารถยืดหยุ่นในการปรับตัวและฟื้นคืนสู่สภาพปกติได้อย่างรวดเร็ว

1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีการยกตัวอย่างความสำเร็จของบุคคลอื่นให้ครูได้เห็นจนเกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะทำให้สำเร็จได้เช่นเดียวกัน มีการส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพทำให้ครูรู้ขั้นตอนและแนวทางในการเติบโต และมอบหมายงานที่ใช้ทักษะในการทำงานจากง่าย ๆ เพื่อให้ครูสามารถทำงานได้สำเร็จโดยง่ายก่อน ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับครูว่าครูมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง จากนั้นค่อยขยับความยากของงานขึ้นไป เป็นการท้าทายความสามารถให้ครูเกิดการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ดังแนวคิดของ Luthans Youssef and Avolio [8] ได้กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง คือ การมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะกระทำและความพยายามในการปฏิบัติภารกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ท้าทาย ซึ่งสอดคล้องกับจิราภรณ์ ไชยเกตุ [9] ที่ศึกษาพบว่า ครูมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูส่งผลต่อการคิด การตัดสินใจ และพฤติกรรมการทำงานของครู และมีความสำคัญในการบ่งชี้ถึงคุณภาพการสอน หากครูมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก จะทำให้ครูมีแรงบันดาลใจ เกิดความรู้สึกอยากสอนและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา และต้องการทำงานเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทั้งตัวครูและนักเรียน

1.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู ด้านความคาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถอย่างสม่ำเสมอ มีมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความสามารถของครูแต่ละคน และให้ครู

ได้มีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนเริ่มการทำงาน ส่งผลให้ครูรู้ขั้นตอนจุดเริ่มต้นและจุดที่งานจะประสบความสำเร็จได้ ทำให้มีความหวังว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ ไม่ท้อแท้ในการทำงาน และการให้รางวัลครูเพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ยังเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้ครูเกิดความพยายาม สร้างความท้าทายในการปฏิบัติอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวรัญญา แดงสนิท [10] ที่ศึกษาพบว่า ครูมีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านความหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่มีความหวังในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจไว้อย่างมั่นใจว่าสามารถทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้และคาดว่าจะมีแต่สิ่งที่ดี ๆ เกิดขึ้นในการทำงาน

1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูด้านการมองโลกในแง่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การช่วยครูก้าวข้ามผ่านปัญหาและสถานการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการคิดบวก คอยให้คำชี้แนะในการรับมือกับปัญหา ให้ครูสามารถก้าวข้ามผ่านอดีตและอยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเติบโตในสายงานที่ทำอยู่ ซึ่งการมองโลกในแง่ดีนั้น ผู้บริหารต้องอาศัยการเรียนรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ จากบุคคลต่าง ๆ ที่มีการมองโลกในแง่ดีนั้น และมีความเชื่อว่าการมองโลกในแง่ดี เป็นการสร้างความเชื่อว่าการสำเร็จจะเกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต มีการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับโชติอนันต์ เชาวน์สุจริต [11] ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านการมองโลกในแง่ดี อยู่ในระดับสูง

1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาช่วยส่งเสริมให้ครูมีความยืดหยุ่นและมีการปรับตัวในการเผชิญกับอุปสรรค ความขัดแย้ง ความล้มเหลว และสามารถปรับตัวคืนสู่ภาวะปกติได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะสถานศึกษาในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งผู้บริหารที่มีการส่งเสริมความยืดหยุ่นทางอารมณ์ให้แก่ครู จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์และมีผลการปฏิบัติงานที่ดี สอดคล้องกับภุชชณะ รอดเริ่งรีน [12] ที่ศึกษาพบว่า พนักงานมีคะแนนเฉลี่ยทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความยืดหยุ่นทางอารมณ์ มีความสำคัญต่อการทำงาน หากพนักงานมีความยืดหยุ่นทางอารมณ์สูง ก็จะสามารถปรับตัวและรับมือกับอุปสรรคปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะมีทัศนะต่อตนเองในระดับที่สูง เพราะผู้บริหารมีทัศนะว่าตนเองปฏิบัติตนในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี โดยแตกต่างจากครูที่มีทัศนะแตกต่างกันออกไปตามการรับรู้ที่ได้รับมาจากพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปในเชิงบวกมาก ครูจะมีทัศนะต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูในระดับสูง แต่หากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปในเชิงลบมาก ครูก็จะมีทัศนะต่อบทบาทของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูในระดับต่ำ สอดคล้องกับชัยณรงค์ อึ้งพวง [13] ที่ศึกษาพบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีตำแหน่งหรือวิทยฐานะที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานที่ต่างกัน และการรับผิดชอบงานที่แตกต่างกันทำให้ประสบการณ์มีมากกว่าครูที่มีตำแหน่งต่ำกว่า จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีความคิดเห็นต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูศูนย์การศึกษาพิเศษได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารให้มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยเสมอภาคกันในทุกระดับการศึกษา ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน [7] ที่ศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกความยึดมั่น ผูกพันในวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ชัยณรงค์ อึ้งพวง [13] ที่ศึกษาพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันนั้นอาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษในประเทศไทยนั้นยังมีไม่มาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนครูทุกคนเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอกับจำนวนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานจะให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาคนปัจจุบันเป็นหลัก โดยไม่ได้ยึดโยงกับประสบการณ์ที่เคยได้รับจากผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนหน้า ทศนะในการรับรู้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของครูจึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกในปัจจุบัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิจัยของ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน [7] ที่ศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกความยึดมั่น ผูกพันในวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ชัยณรงค์ อึ้งพวง [13] ที่ศึกษาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันนั้นอาจเป็นเพราะวัฒนธรรมขององค์กรที่มีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละบริบทสถานศึกษา บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษที่ต้องทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะส่งผลให้บุคลากรเกิดความเครียดและอารมณ์เชิงลบต่อการปฏิบัติงานได้ง่ายกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนปกติ ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะควบคุมและกำหนดทิศทางของบรรยากาศภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเกิดความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้

บุคลากรมีสุขภาพทางกายและทางอารมณ์ที่ดี โดยการส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงาน และชีวิตครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการมีผู้นำที่ดีจะส่งผลช่วยลดความเครียด ความขัดแย้งและช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองของบุคลากรในองค์กรได้

2. ด้านความคาดหวัง พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารให้คำปรึกษาครูในการตั้งเป้าหมายที่ละขั้นจากง่ายไปยาก และผู้บริหารมีการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรช่วยให้ครูมีการตั้งเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีความท้าทายมากขึ้น โดยให้เริ่มจากเป้าหมายที่มีโอกาสประสบความสำเร็จสูงที่สุดก่อน ซึ่งจะทำให้ครูได้พบกับประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จไปเรื่อย ๆ จะเป็นการพัฒนาความหวังให้เกิดขึ้นกับครูได้อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำครูในการก้าวข้ามผ่านอดีตและอยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรช่วยเหลือให้ครูยอมรับและสร้างความพึงพอใจกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งสถานการณ์ทางบวกและทางลบที่ตนเองควบคุมได้ หรือควบคุมไม่ได้ เมื่อครูเกิดความพึงพอใจและยอมรับได้แล้ว ก็จะมีวิธีการอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ดี ทำงานได้อย่างมีความสุขและสนุกกับการทำงาน

4. ด้านความยืดหยุ่นทางอารมณ์ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำครูในการปรับตัวและวิธีรับมือต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้ครูมีมุมมองเชิงบวกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมาจากปัจจัยภายนอกที่ไม่มีใครสามารถควบคุมได้ ความล้มเหลวเป็นแบบอย่างให้เราปรับตัวได้ดีขึ้น และพัฒนาอารมณ์ทางบวก ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการสร้างความยืดหยุ่นทางอารมณ์ ซึ่งอารมณ์เชิงบวกเช่นนี้จะช่วยให้ครูมีความคิดที่เปิดกว้าง สามารถคิดหาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูเพิ่มเติม เพื่อนำผลของการศึกษามาใช้พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการทำงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Luthans, F. et al. (2007). Psychological Capital. New York : Oxford University Press.
- [2] ยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2567). โอกาสพักใจมีได้ทุกวัน สำหรับครูผู้สอน. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/every-day-mind-day-teacher>
- [3] Madeline W. (2023). The Teaching Profession in 2023. Retrieved 15 July 2024, from <https://www.edweek.org/teaching-learning>

- [4] Sujarwanto, et al. (2022). Special Education Teachers' Perceived Stress towards Transformational Teaching. *International Journal of Instruction*. 15(4), 971-986
- [5] King, R.B., Caleon, I.S. (2021). School Psychological Capital : Instrument Development, Validation, and Prediction. *Child Ind Res*, 14, 341–367
- [6] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :
คุรุสภา ลาดพร้าว.
- [7] ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2561). ทูทางจิตวิทยาเชิงบวก ความผาสุกทางจิตใจและความยืดหยุ่นผูกพันในวิชาชีพ
ของข้าราชการครู สังกัดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*,
44(2), 211-248.
- [8] Luthans, F. Youssef, M. Avoloi, B. (2007). *Psychological Capital : Developing the Human Competitive
Edge*. England: Oxford University press.
- [9] จิราภรณ์ ไข่เกตุ. (2561). แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนโพธิสารพิทยากรตามแนวคิดทูทางจิตวิทยา.
วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 3(1), 21-39.
- [10] วรัญญา แดงสนธิ. (2556). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างทูทางจิตวิทยาเชิงบวกและความพึงพอใจ
ในการปฏิบัติงานของครู โดยมีความยืดหยุ่นผูกพันในงานเป็นตัวแปรส่งผ่าน: การทดสอบความไม่
แปรเปลี่ยนของโมเดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] โชติอนันต์ ชาวนันท์สุจริต. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างทูทางจิตวิทยาเชิงบวกกับการเผชิญปัญหาของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [12] กฤษณะ รอดเริ่งริน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างทูทางจิตวิทยาเชิงบวก ความผูกพันต่อองค์กรและ
คุณภาพการให้บริการ: กรณีศึกษาที่ปรึกษาการขายรถยนต์บริษัทแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [13] ชัยณรงค์ อึ้งพวง. (2567). ทูทางจิตวิทยาเชิงบวกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง